

ZDRAVJE V OBČINI SLOVENSKE KONJICE

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi statistične podatke o zdravju v 212 slovenskih občinah. Na ta način lahko vsaka občina prepozna izzive in svojo vlogo tudi na področju varovanja, ohranjanja in krepitev zdravja. Podatki niso namenjeni primerjavam z drugimi občinami, saj na njihovo vrednost med drugim vpliva število prebivalcev in velikost preučevanega problema v posameznih občinah. Sestavni del projekta Zdravje v občini je spletna aplikacija, ki omogoča takojšen in interaktiven vpogled v zgoraj opisane podatke. Aplikacija je na voljo na spletnem naslovu <http://obcine.nijz.si>.

Zadnja publikacija je bila izdana leta 2020 in vključuje podatke preteklih let. Občina Slovenske Konjice je po zadnjih podatkih NIJZ za leto 2018 nadpovprečno razvita slovenska občina z indeksom razvitosti 1,10, kar jo znotraj Savinjske regije uvršča na sedmo mesto med 31 občinami. Občina odstopa od slovenskega povprečja z nižjim prirastom prebivalstva (2018: Slovenske Konjice 5,0 ‰, Slovenija 6,8 ‰), višjo stopnjo delovne aktivnosti (2018, stari 15-64 let: Slovenske Konjice 66,1 %, Slovenija 64,4 %) in nižjim deležem odraslih, starih 25-64 let, ki imajo končano največ osnovno šolo (2018: Slovenske Konjice 13,5 %, Slovenija 14,4 %). Stopnja izobrazbe je pomembno povezana z zdravjem – višja kot je, več zdravja za posameznika ali populacijo lahko pričakujemo. Delež starejšega prebivalstva od 80 let za leto 2018 znaša 4,0 % in je značilno nižji kot v preostali Sloveniji (5,3 %).

V 12 od 35 spremljanih kazalnikov, s katerimi so ocenjevali zdravje prebivalcev slovenskih občin, se statistično značilno razlikuje (boljše, slabše, neopredeljeno) od povprečja preostale Slovenije.

Ugodnejše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije ima občina še v štirih kazalnikih. Zaznana je nižja stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah (povprečje 2014-2018: Slovenske Konjice 1,1/1000 prebivalcev, Slovenija 1,4/1000 prebivalcev), nižji delež prometnih nezgod, ki so jih povzročili alkoholizirani povzročitelji (povprečje 2014-2018: Slovenske Konjice 5,9 %, Slovenija 9,1 %), višji delež presejanih žensk, starih 20-64 let, v Programu Zora (povprečje 1.7.2015-30.6.2018: Slovenske Konjice 81,3 %, Slovenija 71,7 %) in nižja stopnja bolnišničnih obravnav zaradi bolezni, neposredno pripisljivih alkoholu pri starejših od 15 let (povprečje 2014-2018: Slovenske Konjice 1,5/1000 prebivalcev, Slovenija 1,9/1000 prebivalcev).

Slabše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije pa je zaznati v višjem deležu prekomerno prehranjenih otrok, starih 6-14 let (2018: Slovenske Konjice 28,9 %, Slovenija 24,5 %) in v višji povprečni bolniški odsotnosti, ki je v občini v letu 2018 znašala 17,8 koledarskih dni nezmožnosti za delo na delovno aktivnega prebivalca, medtem ko znaša slovensko povprečje 16,4 dni.

Zaznati je tudi višjo stopnjo prejemnikov zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka (2018: Slovenske Konjice 24,0/100 prebivalcev, Slovenija 23,0/100 prebivalcev) in prejemnikov zdravil zaradi duševnih motenj (2018: Slovenske Konjice 15,6/100 prebivalcev, Slovenija 14,7/100 prebivalcev). Vrednotenje zadnjih dveh kazalnikov ni enoznačno. Podatki lahko odsevajo dejanski porast navedenih bolezni (ter varovalnih dejavnikov in dejavnikov tveganj za njih), kot tudi zmožnost zgodnjega prepoznavanja teh bolezni med laiki ter učinkovitost in organiziranost zdravstvene oskrbe na vseh ravneh.

V primerjavi s preteklimi obdobji v občini Slovenske Konjice zaznavajo upadanje poškodovanih v transportnih nezgodah, upadanje splošne umrljivosti, upadanje umrljivosti zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let), upadanje bolnišničnih obravnav zaradi astme pri otrocih in mladostnikih (0-19 let), upadanje stopnje hospitalizacij zaradi klopnega meningoencefalitisa, upadanje bolezni, neposredno pripisljivih alkoholu in porast odzivnosti v Programu Svit in presejanosti v Programu Zora. Poleg tega je zaznati porast prekomerne prehranjenosti otrok, umrljivosti zaradi samomora in bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka pri starejših prebivalcih, starejših od 65 let. Število bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi (35-74 let) in novih primerov raka (novo odkriti raki razen nemelanomskega) narašča, število bolnišničnih obravnav zaradi možganske kapi (35-84 let) pa upada. Vidno je tudi upadanje prejemnikov zdravil zaradi krvnega tlaka in zdravil zaradi duševnih motenj. Vrednotenje zadnjih petih kazalnikov ni enoznačno (glej zgoraj). Kazalnik telesni fitnes otrok, starih 6 do 14 let, ki meri njihovo gibalno učinkovitost (telesni fitnes se izračuna kot povprečna vrednost štirih gibalnih nalog - dviganje trupa, tek na 600 m, predklon na klopci, vesa v zgibi), se je v letu 2018 glede na leto 2014 izboljšal. Delež oseb, starejših od 65 let, ki so vključeni v storitev pomoč na domu narašča. Koliko oseb se bo vključilo v storitev pomoč na domu, je odvisno od dejanske potrebe starejših po tej pomoči in tudi od višine cene te storitve, ki jo sofinancira občina; če je sofinanciranje večje, je pričakovati, da se bo za pomoč odločilo več posameznikov

Vrednosti kazalnikov so informativne narave in lahko služijo občini ter drugim deležnikom pri spremljanju stanja zdravja v občini v skozi leta in iskanju razlogov zanj ter odločanju o ukrepih za krepitev in ohranjanje zdravja. V vseh dosedanjih prikazanih publikacijah Zdravje v občini (2016, 2017, 2018, 2019 in 2020) občina Slovenske Konjice statistično značilno odstopa od slovenskega povprečja z **nižjim deležem starejših od 80 let, višjo stopnjo delovne aktivnosti, nižjo stopnjo poškodovanih v transportnih nezgodah, višjo presejanostjo v Programu Zora, nižjo stopnjo bolezni, neposredno pripisljivih alkoholu, nižjo stopnjo zlomov kolka pri starejših od 65 let in višjo stopnjo prejemnikov zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka.** Gre za kazalnike, na katere je mogoče vplivati s skupnim delovanjem deležnikov lokalnega okolja.

Nacionalni inštitut za javno zdravje OE Celje

Oddelek za nenalezljive bolezni

Kontakt: Lucija Beškovnik, lucija.beskovnik@nijz.si, 03 4251 194